

ONDERZOEK:
Moorsele, Drieslaan 29

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	+
Programma van Maatregelen	
©Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	Uitgesteld vooronderzoek, prospectie met ingreep in de bodem
ADVIES	Geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

<i>Traject:</i>	<i>Soort rapport</i>	<i>Soort onderzoek</i>
Uitgesteld traject	Nota	
		Vooronderzoek met ingreep in de bodem

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	+
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen, sporen, foto's, vondsten, ...)
BIJLAGE 2	Kaarten op A4, A3 of A0: alle sporen, TAW
BIJLAGE 3	Dagrapporten
BIJLAGE 4	Foto's van het onderzoek
BIJLAGE 5	Sonderingsverslag

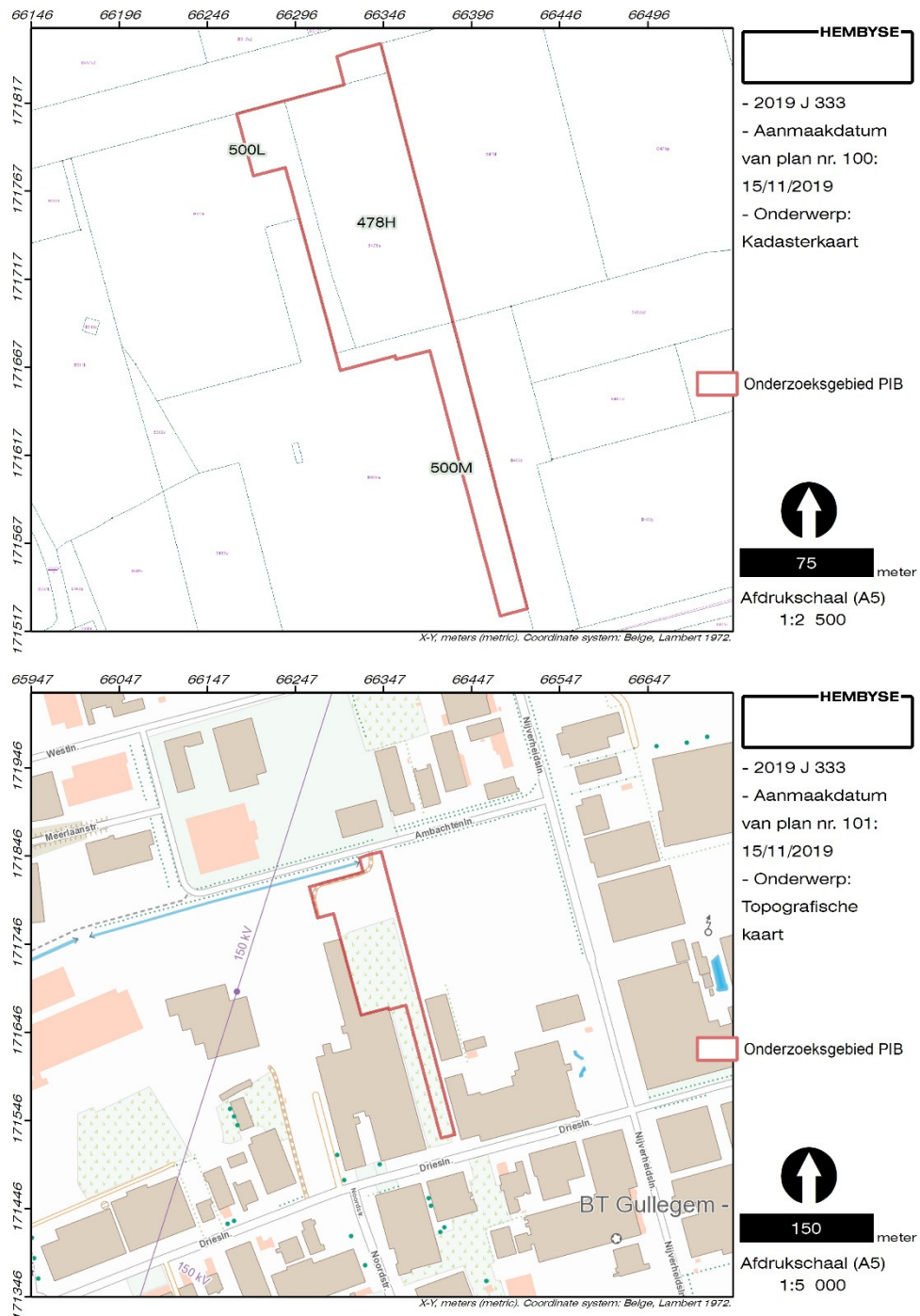
ONDERZOEK:
Moorsele, Drieslaan 29

ONDERDEEL	1
Administratieve fiche/Privacyfiche	
<i>©Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</i>	

INHOUDSOPGAVE	
1	Situering van het onderzoek 2
2	Projectcodes 4
3	Betrokken actoren..... 4
4	Bewaring van de data 5
Figuur 1.	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de erkende onroerend erfgoeddepots..... 3

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Wevelgem	
Deelgemeente	Moorsele	
Straat en straatnummer	Drieslaan 29	
Kadastrale situering	Afdeling	4/ Moorsele
	Sectie	B
	Percelen	478H; 500L; 500M; openbaar domein
Lambert 72-coördinaten	NO	X: 66343,575 x Y: 171851,02 m
	Z	X: 66256,262 x Y: 171458,907 m
Oppervlakte	14635,85 m ²	1,46 ha
Oppervlakte bodemingreep	14635,85 m ²	1,46 ha
Datum van toekenning van de opdracht	23 september 2019	
Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
	Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	7 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart.

2 Projectcodes

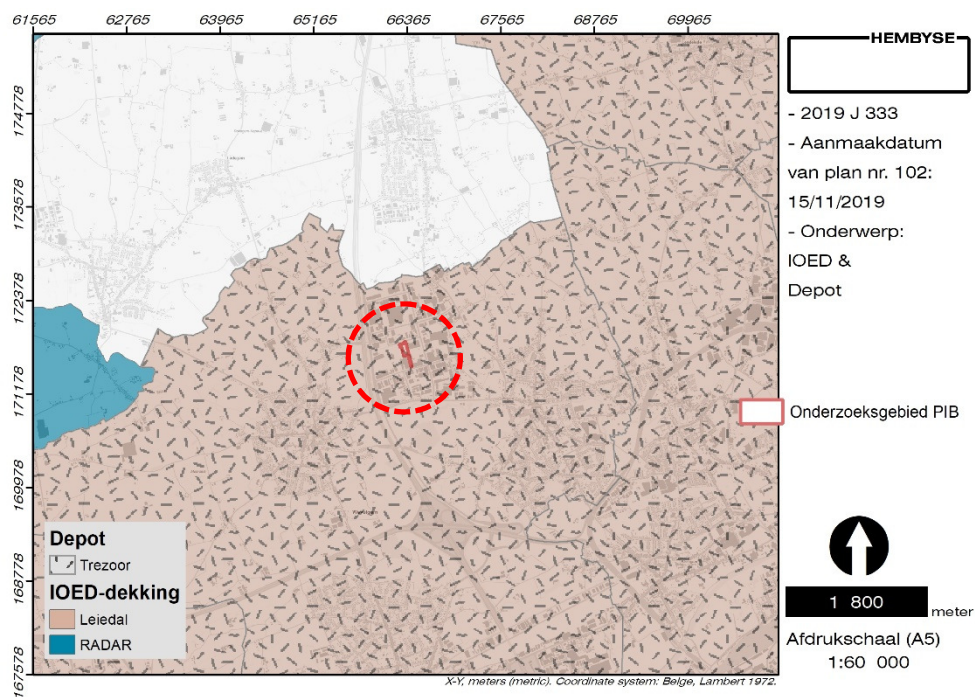
Bureaustudie	(2019 F 164)
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	2019 J 333
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	MOO-DRI

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	nvt	
Initiatiefnemer (privacyfiche)		
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden

4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2019
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	107
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2019. <i>Nota van het uitgesteld vooronderzoek op een bedrijventerrein aan de Drieslaan 29 te Moorsele (Wevelgem), Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 107, Gent.</i>
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	██████████ ██████████ ██████████████████
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BVBA (tijdelijk depot)
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BVBA
Bevoegde IOED	IOED Leiedal
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	Trezoor Vier Linden 1 8501 Kortrijk

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED-dekking.

ONDERZOEK:

Moorsele, Drieslaan 29

ONDERDEEL

9

Assessment van archeologische data

INHOUDSOPGAVE

1	Nieuwe archeologische data.....	2
1.1	Aanleiding en omstandigheden van het onderzoek	2
1.1.1	Personele en logistieke inzet - actoren	3
1.1.2	Terreinomstandigheden	3
1.1.3	Theorie versus praktijk: uitgevoerde proefsleuven	3
1.1.4	Methodiek en afwijkingen op de CGP.....	6
1.2	Aardkundige vaststellingen.....	7
1.2.1	Gegevens uit de archeologienota.....	7
1.2.2	Putwandprofielen.....	8
1.2.3	Gevolgen voor de archeologische stratigrafie	13
1.3	Assessment van het sporenbestand	13
1.3.1	De gracht van de site met walgracht	14
1.3.2	Ondiep bewaarde grondsporen	21
1.4	Assessment van vondsten en stalen	23
1.4.1	Conservatie-assessment van vondsten	23
1.4.2	Conservatie-assessment van stalen	23
2	Tussentijds besluit.....	24
3	Bibliografie voor deel 9.....	25
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 9.....	26

1 Nieuwe archeologische data

1.1 Aanleiding en omstandigheden van het onderzoek

In de bekrachtigde archeologienota werd in het programma van maatregelen een uitgestelde prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven geadviseerd¹. De bureaustudie had immers duidelijke aanwijzingen geboden dat er een kans bestond op het aantreffen van archeologische sporen en structuren die in verband gebracht kunnen worden met het ontstaan en de ontwikkeling van Moorsele.

Door de hoogdringendheid van het dossier werd vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgesteld tot na het bekomen van de vergunningen, de nodige inventarissen (asbest, vervuiling, ...) en het toewijzen van alle uitvoerders. Op basis van de bureaustudie was een prospectie met ingreep in de bodem noodzakelijk geacht, die dan ook zo snel mogelijk werd uitgevoerd. Deze prospectie gebeurde binnen de zones waarin geplande werkzaamheden zijn, niet binnen de zones waar geen bodemingrepen gepland zijn en waar een reeds bestaande verharding geregulariseerd diende te worden.

De prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven werd uitgevoerd op 4 en 5 november 2019 (projectcode 2019 I 333).

Figuur 1. Zicht op het onderzoeksgebied tijdens het proefsleuvenonderzoek (foto in zuidwestelijke richting).

¹ De Smaele & Pieters, 2018.

1.1.1 Personele en logistieke inzet - actoren

Zie CGP, versie 4.0, Hoofdstuk 4.2, 4.3 en 4.4.

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd door Hembyse bvba (OE/ERK/Archeoloog/2017/00193), als rechtspersoon erkend archeoloog. De veldwerkleider voor het onderzoek was Bart De Smaele (erkend archeoloog, assistent-bodemkundige), met Hadewijch Pieters als assistent-archeoloog (en assistent-bodemkundige).

Alle geloofsbriefen zijn middels CV aantoonbaar.

Figuur 2. Sfeerbeeld tijdens het aanleggen van de proefsleuven (Foto genomen in noordwestelijke richting).

3

De grondwerken werden uitgevoerd door Van Dorpe Grondwerken uit Tielt, er werd gebruik gemaakt van een 23-tons binnendraaier op rupsen, voorzien van een dieplepelbak van 2 meter breed. Na afloop van de prospectie werden de proefsleuven omwille van stabilisatie onmiddellijk terug aangevuld.

1.1.2 Terrelnomstandigheden

Het onderzoek zelf kon in goede omstandigheden worden uitgevoerd. Het terrein was beschikbaar voor de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek (cf. infra).

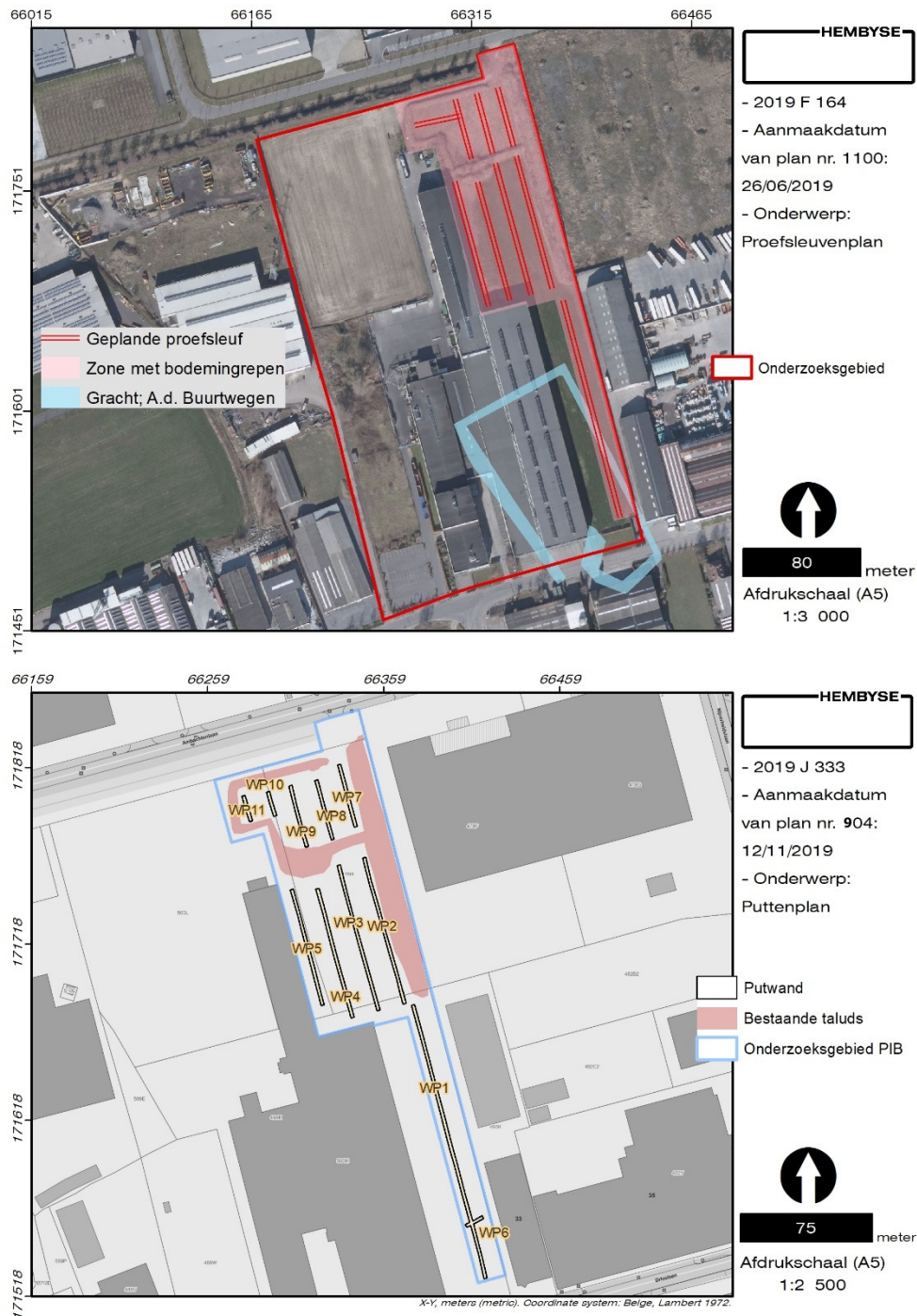
De klimatologische omstandigheden voor de uitvoering van een proefsleuvenonderzoek waren goed. Er was gedurende beide surveydagen sprake van een open hemel zonder neerslag. Een goede waarneming van de bodem was dus steeds mogelijk.

1.1.3 Theorie versus praktijk: uitgevoerde proefsleuven

Voor het uitvoeren van de prospectie met ingreep in de bodem werd het bestaande proefsleuvenplan van Hembyse bvba aangewend en in een GIS-omgeving ingevoerd. Alle grondplannen zijn opgemaakt en verwerkt in het cartografisch

projectiesysteem Lambert 1972, de basis voor de Belgische topografische kaarten sinds 1972 (tevens conform de CGP). De proefsleuven werden op terrein middels een GPS (type Geomax Zenith 35) uitgezet en met houten piketten gemarkeerd. Het theoretisch sleuvenplan was door Hembyse bvba in het kader van de archeologienota met uitgesteld traject uitgetekend met een vaste tussenafstand van 15 meter as tot as, waarbij de oriëntatie van de proefsleuven gebaseerd was op de historische ontwikkeling van het onderzoeksgebied, en voornamelijk de mogelijke ligging van een gracht van een site met walgracht:

- *“In die optiek wordt de aanleg van 9 proefsleuven geadviseerd die de topografie ruwweg van noord naar zuid doorsnijden. Op perceel 500M wordt één lange proefsleuf voorzien, met als specifieke doel het doorsnijden van de mogelijk aldaar aanwezige gracht van de site met walgracht.*
- *... er wordt gekozen voor het enige logistiek verantwoorde tracé, waarbij de gracht waarschijnlijk vrij scherp zal worden doorsneden.*
- *... afhankelijk van de aard van de structuur, zal getracht worden een doorsnede van de gracht te maken.”*

Figuur 3. Het theoretisch proefsleuvenplan (boven) ten opzichte van het puttenplan van de uitgevoerde proefsleuven.

In de praktijk kon het proefsleuvenplan van de bekrachtigde archeologienota grotendeels gevolgd worden, het terrein vertoonde immers weinig onbekende obstakels. Op deze manier werden 11 proefsleuven aangelegd:

- Proefsleuven 1 tot en met 5 en 7 tot en met 9 konden volledig conform het proefsleuvenplan worden aangelegd.

- Proefsleuf 6 werd loodrecht op de aangetroffen gracht van de site met walgracht aangelegd, met als doel een aflijning in het vlak en een dwarsprofiel (zie verder).
- Proefsleuven 10 en 11 werden parallel aan proefsleuf 9 georiënteerd, omwille van de aanwezigheid van regenwaterafvoer die het terrein van zuid naar noord doorsneed (zie de verstoringen op de alle sporenkaart).

Op deze manier werd 1371,27m² onderzocht, wat neerkomt op 11,8% van het beschikbare deel van het onderzoeksgebied. Gezien de zeer lage sporendensiteit en de **volledige verstoring van het noordelijke deel van het onderzoeksgebied**, werd **door de veldwerkleider geoordeeld dat de ruimtelijke spreiding en de dekking van de proefsleuven volstond voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen en voor een waardering en afbakening van de archeologische site.**

Dat wat betreft de proefsleuven in X en Y. In Z werd de werkdiepte (de aanlegdiepte van de archeologische vlakken) bepaald door de veldwerkleider, in samenspraak met een assistent-aardkundige. De diepte van de vlakken ten opzichte van het maaiveld kan worden afgelezen uit de plannen van de opgemeten TAW-waarden (zie bijlage).

Er werd tevens voorzien in de aanleg van putwandprofielen om de bodemopbouw te evalueren. De oppervlakte en de diepte van deze putwandprofielen bleef bij voorkeur beperkt tot 4 vierkante meter, met een diepte van maximaal 2 meter onder het maaiveld, of tot tegen de grondwatertafel. Er werden drie profielputten/putwandprofielen gedocumenteerd (cf. infra).

1.1.4 Methodiek en afwijkingen op de CGP

Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten worden gemeld en gemotiveerd.

In de bekrachtigde archeologienota voor dit onderzoeksgebied werden geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk voorzien, noch waren afwijkingen op de CGP noodzakelijk tijdens het veldwerk.

1.2 Aardkundige vaststellingen

1.2.1 Gegevens uit de archeologienota

In de bekrachtigde archeologienota werd de focus gelegd op twee elementen, namelijk het feit dat uit de cartografische bronnen bleek dat er een gracht van een site met walgracht aanwezig was in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied, alsook het feit dat het noordelijke deel mogelijk aansloot bij een akkerland, waarin grondsporen uit de Romeinse periode en de Middeleeuwen mogelijk waren. Uit de bodemkundige gegevens was niet gebleken dat er een substantiële verstoring van de bodem aanwezig was en er werd dan ook uitgegaan van een voormalig akkerland met de kans op bewaarde grondsporen. De volledige verstoring van het noordelijke deel van het onderzoeksgebied zou pas aan het licht komen tijdens de prospectie met ingreep in de bodem. Uit communicatie met de initiatiefnemer tijdens de prospectie met ingreep in de bodem bleek dat er ná het indienen en in akte nemen van de archeologienota sonderingen waren uitgevoerd waarin echter duidelijke aanwijzingen voor de verstoring van de bodem aanwezig waren. Het is een ongelukkige speling van de planning van de initiatiefnemer dat deze sonderingen niet uitgevoerd waren voorafgaand aan de opmaak van de archeologienota, het advies (proefsleuven, red.) kon hierdoor substantieel beïnvloed zijn geweest.

Aangezien uit de bureaustudie geen aanwijzingen waren voor een totale verstoring van de bodem enerzijds, of een bewaring van paleo-horizonten anderzijds, waardoor landschappelijke boringen niet noodzakelijk waren voor een inschatting van de bodemopbouw en de aan- of afwezigheid van deze paleo-horizonten, was de meest logische volgende stap het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek, waar in de putwandprofielen de bodemopbouw definitief kon worden onderzocht.

1.2.2 Putwandprofielen

De putwandprofielen werden aangelegd met als doel het evalueren van de aangetroffen bodemopbouw en een confrontatie tussen de aardkundige data enerzijds en een leesbaar en goed interpreteerbaar bodemprofiel anderzijds. In totaal werden tijdens de prospectie met ingreep in de bodem drie putwandprofielen aangelegd, deze worden in onderstaande tekst besproken. Bij de foto van elk putwandprofiel wordt middels een pijltje het niveau van het archeologisch vlak aangeduid.

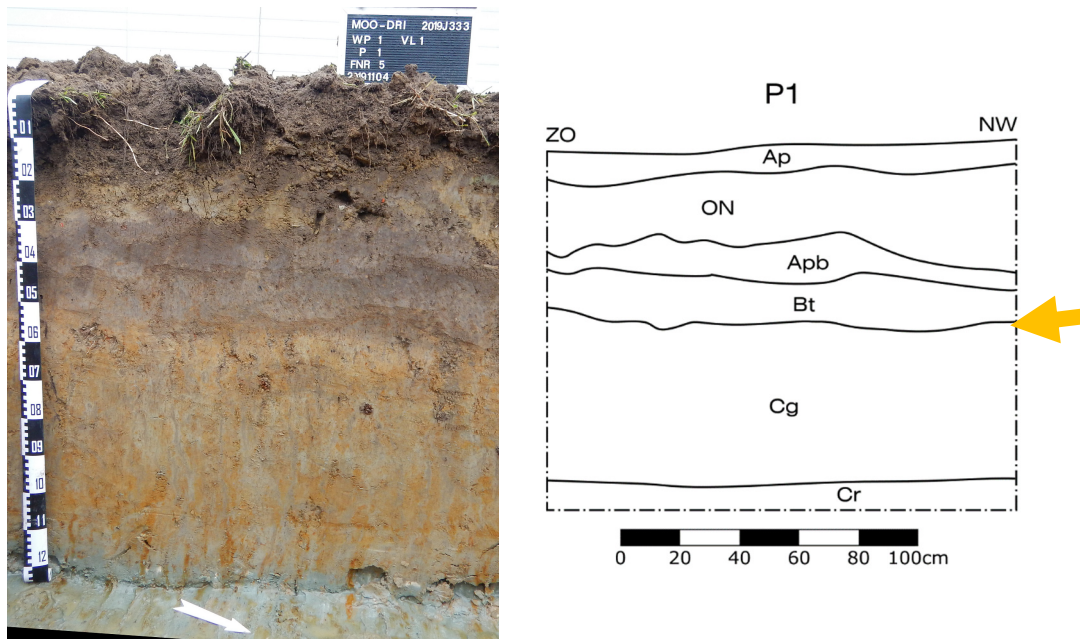
Figuur 4. Situering van de putwandprofielen ten opzichte van de bodemkaart.

De putwandprofielen werden aangelegd in functie van wat op terrein werd waargenomen (gewoonlijk één profiel per aangetroffen bodemopbouw) en niet in functie van de gekarteerde bodemkundige eenheden². Uiteindelijk bleek bij de confrontatie met de bodemkaart dat de vaststellingen op terrein op basis van de bodemprofielen niet correleren met de bodemkaart. Dit kan verklaard worden door de totale verstoring van het noordelijke deel van het onderzoeksgebied enerzijds en de gedeeltelijke verstoring van het onderzoeksgebied ter hoogte van de gracht van de site met walgracht anderzijds.

Putwandprofiel 1 werd aangelegd in de smalle strook in het zuidoostelijke deel van het onderzoeksgebied en bevond zich binnen het gekarteerde bodemtype Lep(o). In putwandprofiel 1 is zichtbaar hoe een vrij jonge teelaarde een weinig gepakte

²Het aanleggen van putwandprofielen vanuit de gekarteerde bodemkundige eenheden kan immers leiden tot "self-fulfilling prophecy".

aanvullingslaag (ON) van lemig zand afdekt. Deze lagen zijn zeer recent van aard en kunnen waarschijnlijk verbonden worden aan de ontmanteling van de historische bewoning in de 2^e helft van de 20^e eeuw. Deze dekken een vage, grijze lemige horizont af, die zich lijkt op te splitsen in een Apb en een vrij jonge Bt-horizont. Deze Bt-horizont is weinig ontwikkeld en rust vrij scherp op de C-horizont, die zich verhoudt als een lemig sediment met gleyverschijnselen.

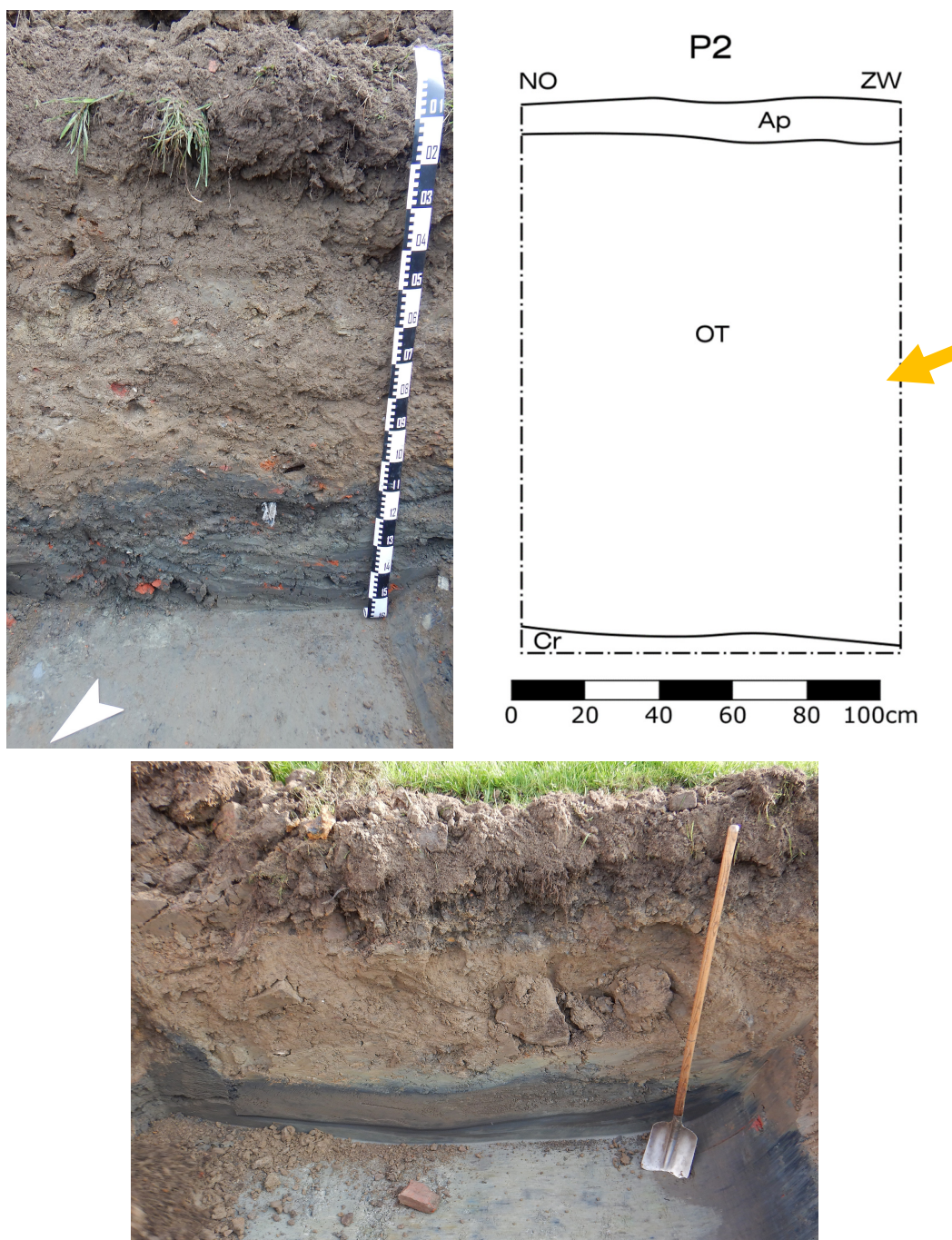

Figuur 5. Putwandprofiel 1.

Dit lemig pakket gaat op circa 1,2 meter diepte vrij abrupt over in een meer zandig, alluviaal pakket, dat gereduceerd is. Het onverstoord (Quartair) moedermateriaal bevindt zich op een diepte van 60 centimeter onder het maaiveld en bestaat uit twee duidelijk aflijnbare pakketten. Dit is niet onbelangrijk voor de interpretatie van de rest van het terrein.

Deze twee horizonten komen immers in verschillende mate terug in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied, waar de verstoring van de bodem tot in het gereduceerde pakket zand reikt, ofwel tot diep in het lemig materiaal, dat door de druk en het water in de recente puinpakketten is gaan reduceren.

In profiel 2 is dit zeer duidelijk.

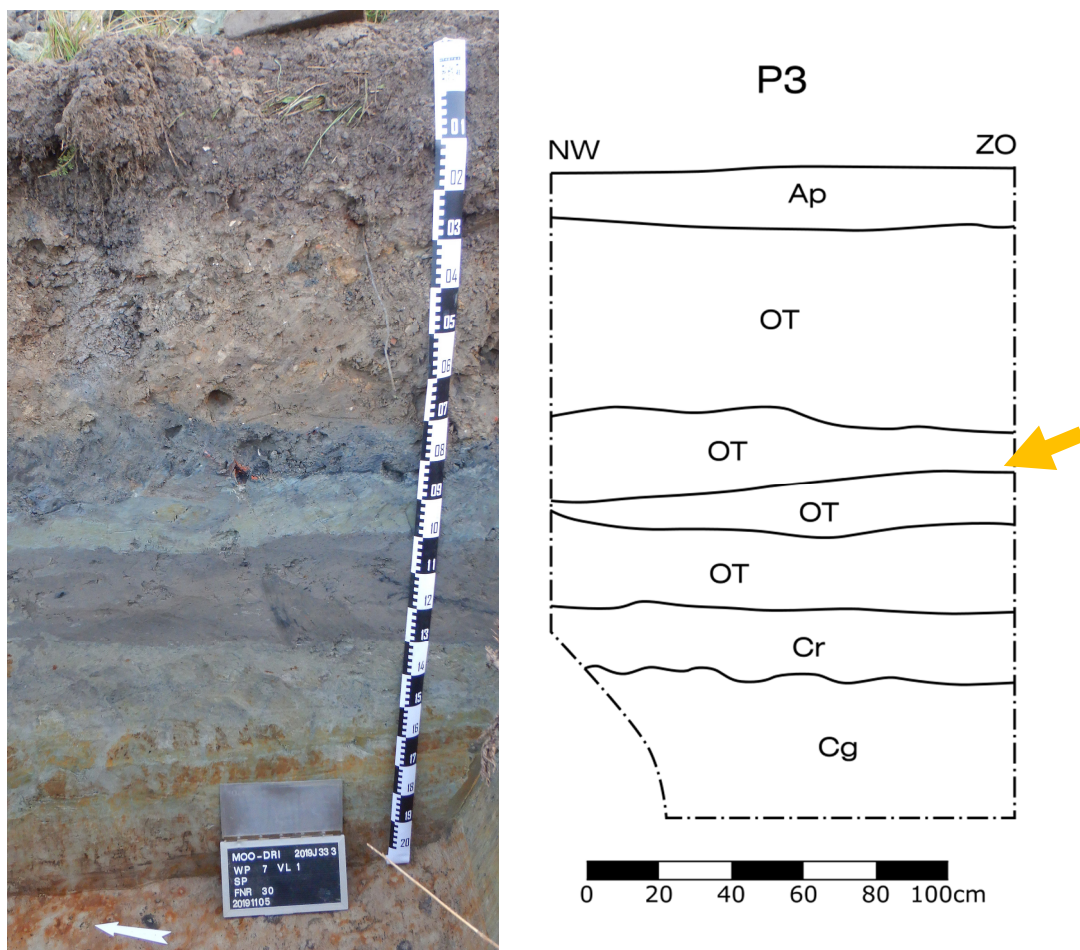
Figuur 6. Putwandprofiel 2 en de aanvullende put in het noordelijke deel van proefsleuf 3.

In het zuidelijke deel van proefsleuven 2, 3 en 4 kon reeds worden vastgesteld dat er sprake was van een recente verstoring van het terrein: sporen van een graafbak met tanden en de insteek van een diepe uitgraving, die volledig met bouwpuin was opgevuld. De omvang van de insteek en dus de diepte van de verstoring van de bodem en de opvulling ervan met bouwpuin, wordt duidelijk in putwandprofielen 2 en 3. In bovenstaand putwandprofiel is de verstoring duidelijk tot 1,5 meter onder

het maaiveld. Op basis van het feit dat de uitgraving gebeurd is tot in het zandige, gereduceerde quataire alluviaal materiaal (waarvan de stratigrafische situering gekend is uit putwandprofiel 1), kan worden besloten dat er in deze zone geen sprake is van een bewaarde bodem en dus ook niet van enige kans op bewaarde archeologische grondsporen.

Immers, aan het einde van proefsleuf 3 werd in eerste instantie nogmaals door deze versterking heen gegraven, op dat moment van de survey bevonden de onderzoekers zich naast een recent talud en de piste dat enkel dát deel van het onderzoeksgebied zo zwaar was verstoord, werd uiteraard opengehouden. In deze snelle profielput bleek de volledige oppervlakte van proefsleuf 3 verstoord te zijn. De vraag was dan ook: hoe ver in noordelijke en westelijke richting reikt deze versterking? Uit proefsleuven 4 en 5 bleek alvast een totale versterking van de bodem, zoals vastgesteld in putwandprofiel 2.

Putwandprofiel 3 geeft een antwoord op de vraag of het meest noordelijke deel van het onderzoeksgebied (aan de overzijde van de recente talud, nvdr.) ook verstoord was.

Figuur 7. Putwandprofiel 3.

Het antwoord op deze vraag kan volmondig als bevestigend worden beantwoord. Putwandprofiel 3 vertoont een opeenvolging van recente opvullingpakketten, zowel puinrijke pakketten als pakketten van gereduceerd sediment, dat aandoet als baggerslib. Vanaf een diepte van 1,5 meter onder het maaiveld lijkt het quartaire sediment onverstoord aanwezig te zijn, al is er wel sprake van een vrij intense (en gezien de verstoring ook zeer jonge) reductie van de bodem. De afwezigheid van een natuurlijke bodemopbouw en de reductie doen besluiten dat er geen kans meer was op het aantreffen van bewaarde archeologische sporen.

In proefsleuven 10 en 11 reikte de verstoring niet zo diep, maar dan nog was er geen natuurlijke bodemopbouw bewaard. Het quartaire, lemige sediment met gleyverschijnselen, dat in putwandprofiel 1 was herkend, bevond zich rechtstreeks onder het recent aangevoerde materiaal.

Figuur 8. Links: "profielcontrole" tijdens de aanleg van werkput 11 toont de overgang tussen de recente pakketten en het quartair sediment. Rechts: werkput 10 als illustratie van de slechte bewaring van de bodem.

Besluit: zo goed als het volledige perceel 478H is recent uitgegraven en met bouwpuin van allerlei aard opgevuld. De vervuiling die dit heeft teweeggebracht, wordt geïllustreerd door het sonderingsverslag (in bijlage van dit dossier). De insteek op de zuidelijke rand van het perceel en de minder diepe verstoring in proefsleuven 11 en 10, duiden op een komvormige uitgraving van het terrein, met een totale

verstoring van het bodemarchief en het daarin eventueel vervatte archeologisch kennispotentieel.

1.2.3 Gevolgen voor de archeologische stratigrafie

De aanwezigheid van aanzienlijke verstoringen van de bodemopbouw leidt tot de vaststelling dat er enkel aan de top van de bewaarde quartaire sedimenten (die dus niet verstoord zijn) grondsporen kunnen voorkomen.

Op basis van de bovenstaande gegevens kan dus worden gesteld dat de stratigrafie van de site vrij eenduidig was. Er was sprake van één archeologisch vlak dat -waar geen recente verstoring aanwezig was- op de overgang van de Bt-horizont naar de C-horizont werd aangelegd. In zones waar de bodemopbouw verstoord was, werd het archeologisch vlak net onder de antropogene aanvullingen aangelegd. Waar dit omwille van stabiliteit niet mogelijk was, werd het vlak aangelegd op een maximale diepte van 1,50 meter onder het maaiveld, dit met het oog op het vermijden van inkalven van de putwanden en dus op het waarborgen een veilige werkomgeving voor de archeoloog.

Het betreft bijgevolg een site met een eenvoudige horizontale stratigrafie, ook wel omschreven als een “landelijke context”.

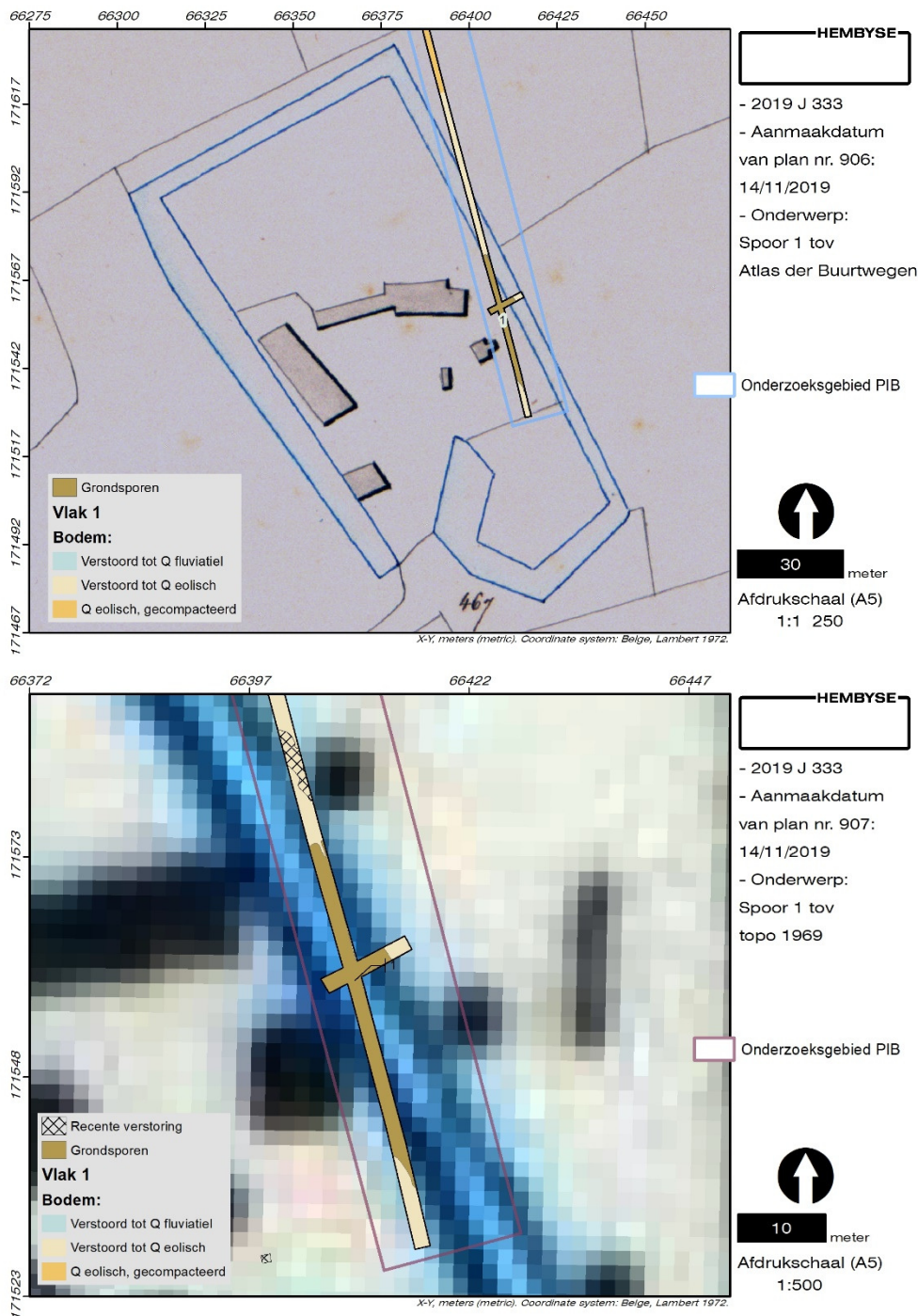
1.3 Assessment van het sporenbestand

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden verschillende grondsporen van antropogene aard aangetroffen, die hieronder worden besproken. Alle in de tekst besproken en vermelde archeologische sporen, alsook de archeologische objecten die tijdens het onderzoek werden aangetroffen, kunnen meer gedetailleerd worden teruggevonden in de Inventaris van de Sporen in de bijlage van deze nota.

Over het algemeen kan worden gesteld dat de sporendensiteit zeer laag was en dat de archeologische sporen zich concentreren in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied. Er is sprake van de gracht van de site met walgracht (spoor 1) en een ondiep bewaard, geïsoleerd grondspoor (spoor 2).

1.3.1 De gracht van de site met walgracht

Een eerste spoor (spoor 1) werd aangesneden in het zuidelijke deel van werkput 1 en kon nagenoeg onmiddellijk geïdentificeerd worden als de omgrachting van de voormalige site met walgracht die reeds gekarteerd werd op basis van de bureaustudie.

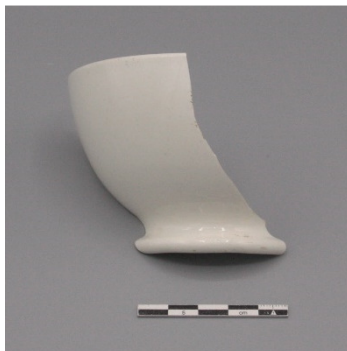

Figuur 9. Spoor 1 ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen en ten opzichte van de topografische kaart uit 1969.

Zoals verwacht werd de gracht in een vrij scherpe hoek aangesneden in het vlak, wat verklaard kan worden door de smalle zone waarbinnen het archeologisch onderzoek in dit zuidelijke deel diende uitgevoerd te worden. De vorm en oriëntatie van het onderzoeksgebied lieten geen andere oriëntatie van de proefsleuven toe. Er werd vervolgens beslist om ongeveer orthogonaal op de werkput een dwarssleuf aan te leggen om tweeërlei redenen: enerzijds bood dit de mogelijkheid op een ruimtelijke afbakening van deze gracht; anderzijds kon middels deze dwarssleuf een (evaluerende) coupe op deze gracht aangelegd worden teneinde de opbouw ervan te kunnen registreren, en hieraan -indien mogelijk- een datering te koppelen. De evaluerende coupe besloeg slechts een deel van het spoor, aangezien er binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied geen ruimte was voor een volledig dwarsprofiel van de zowat 8 meter brede gracht.

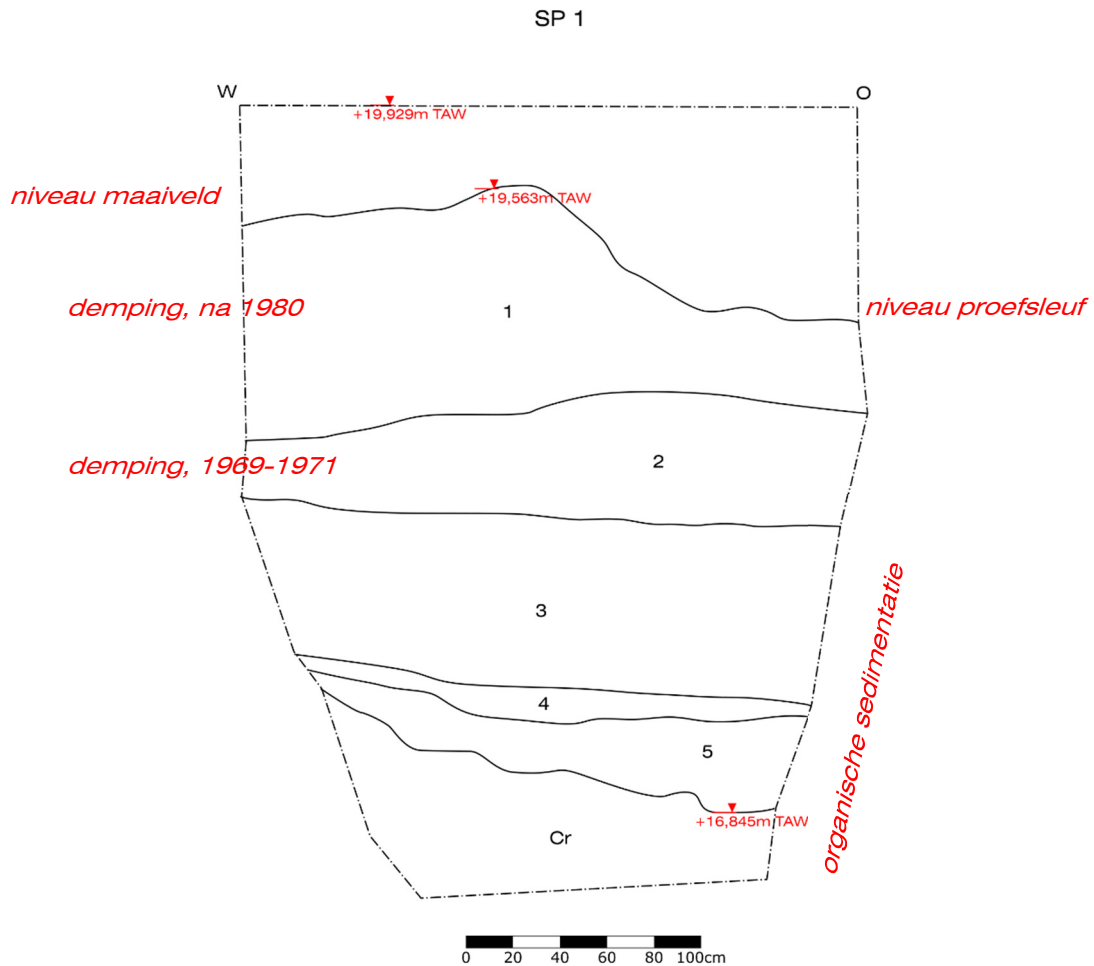
De vulling van de gracht bestond uit een dikke recente aanvulling, die kan worden beschouwd als een demping in één fase. Dit is gebeurd tussen 1969 en 1971, aangezien de gracht op de topografische kaart van 1969 nog gekarteerd is, maar op de orthofoto uit 1971 reeds gedempt is. Dit verklaart ook de aanwezigheid van vrij jonge glazen flessen in deze vulling (deze flessen zijn niet weerhouden als archeologische objecten). Tevens werd een bodemfragment industrieel wit aangetroffen met een stempel aan de onderzijde: "GJM CERAMICS/ TEL. 050384319/ BELGIUM". Dit bedrijf was reeds actief sinds 1965, maar pas sinds 1980 werd de naam GJM Ceramics gebruikt³.

³Met dank aan Katrien Fonteyne, dochter van Gilbert Monteyne (eigenaar van GJM Ceramics).

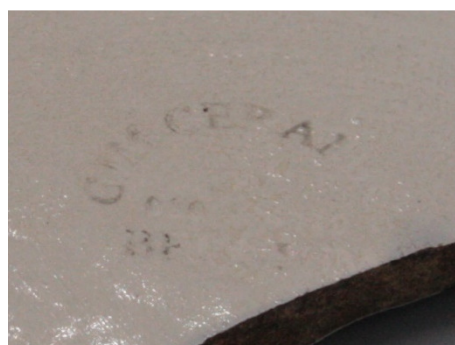
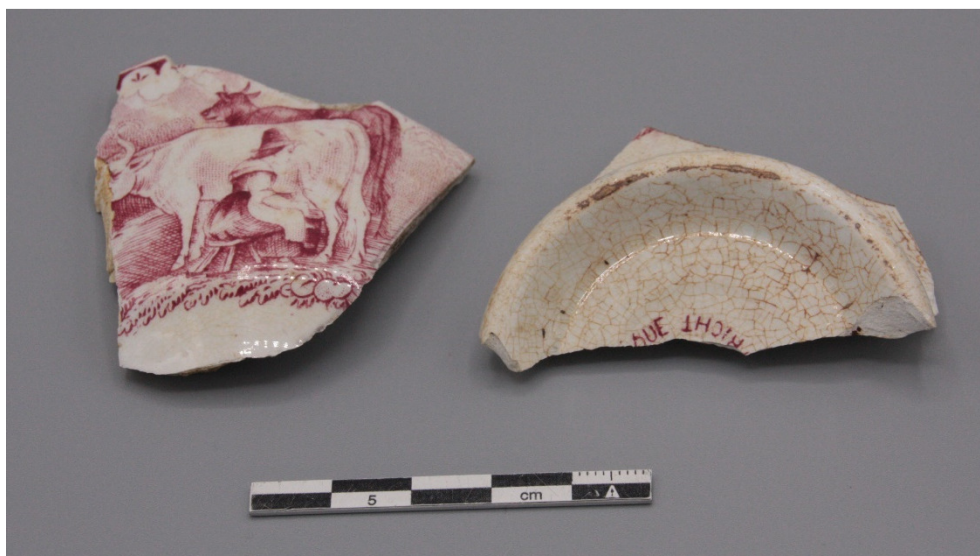
Figuur 10. Glazen flessen en enkele fragmenten industrieel witgoed uit de bovenste opvullingslaag van de gracht.

Aangezien dit aardewerk kan gedateerd worden na 1980, is het waarschijnlijk dat de demping van de gracht in 2 fasen is gebeurd: een eerste fase (laag 1) tussen 1969 en 1971 en een tweede demping na 1980.

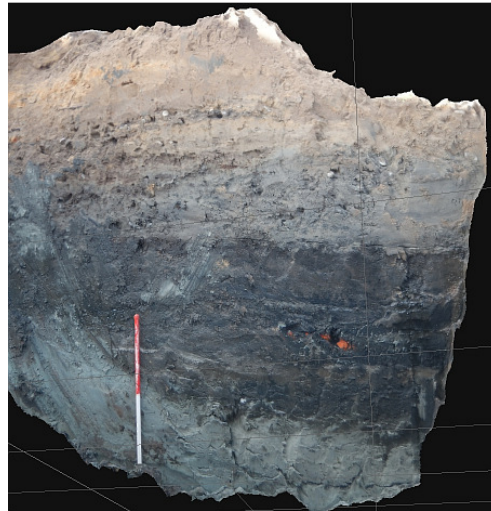
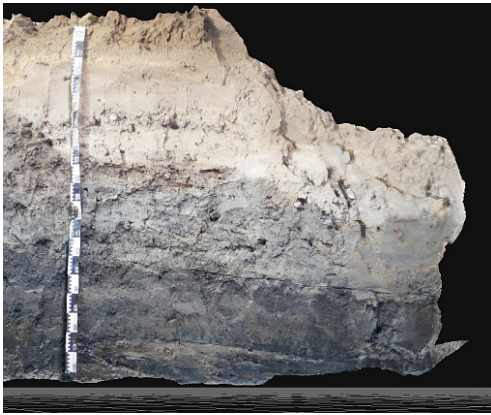
Figuur 11. Spoor 1, profieltekening.

Deze tweede demping (laag 2) is naar alle waarschijnlijkheid gebeurd om de nazak van de grachtvulling weg te werken, mogelijk in dezelfde fase als de afgraving en opvulling van het noordelijke perceel (cf. supra).

Figuur 12. Aardewerk uit laag 1 van de grachtvulling.

De demping uit 1969-1971 dekt de oorspronkelijke vulling van de gracht af. Deze bestaat uit zeer organische tot venige kleipakketten, die volledig gereduceerd zijn. Binnen deze pakketten is een vrij stelselmatige aangroei van het sediment aanwezig, wat wijst op een langdurige blootstelling aan water en organische opvulling.

Figuur 13. Spoor 1, 3D-rendering van de foto's van de evaluerende coupe. Links: maaiveld tot min 2 meter. Rechts: volledige profiel.

De organische pakketten waren over het algemeen opvallend arm aan vondstenmateriaal (ook al werden deze lagen machinaal maar laagsgewijs afgegraven) op een diepte van 2,40meter onder het maaiveld werd een laag aangetroffen met baksteenpuin en fragmenten industrieel wit aardewerk in de bijmenging. Dit aardewerk kan aan het einde van de 19^e en het begin van de 20^e eeuw gedateerd worden. Dit wijst op een open gracht in voornoemde periode, wat overeenkomt met het cartografisch materiaal.

19

Figuur 14. Industrieel witgoed uit de bovenste organische opvullingslaag van de gracht (laag 3).

In laag 4 tenslotte werd een wandfragment steengoed aangetroffen, het wandfragment is aan beide zijden geglaazuurd, de buitenzijde vertoont een bruinig

gevlekte kleur, de binnenzijde is grijsbeige van kleur en doet qua textuur denken aan mineraalwaterflessen uit het einde van de 19^e en 20^e eeuw. Op basis van dit ene, weinig diagnostische aardewerkfragment is het dus niet mogelijk om een datering aan laag 4, noch aan de oudste opvulling (laag 5) van de gracht te geven.

De insteek van de gracht in het onverweerd moedermateriaal tenslotte, kon worden vastgesteld als vrij scherp in het Quartair sediment, dat ook gereduceerd was. Deze insteek bevond zich op +16,845 meter TAW.

Uit de vaststellingen in de proefsleuf en de evaluerende coupe van de gracht van de site met walgracht, kan worden besloten dat de gracht bestaat uit een vrij steriele organische vulling, die blijkt geeft van een lange blootstelling aan de elementen. Waarschijnlijk was deze voorafgaand aan de demping nog niet dichtgeslibd, wat kan worden afgeleid uit de reductie van de onderste 50 centimeter van de dempingslaag. Op basis van het -in hoeveelheid zeer beperkte- aardewerk uit de vulling kan de aanleg van de gracht ten vroegste in de late Middeleeuwen gedateerd worden, al moet hier worden vermeld dat het gaat om één enkele scherp steengoed. Men moet besluiten dat de gracht en de daarin vervatte opvulling geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat en weinig aanvullende informatie biedt over het ontstaan en de groei van sites met walgracht in Zuid-West-Vlaanderen in het algemeen.

20

AFWEGING:

De afweging voor het al dan niet verder onderzoeken (door middel van een vlakdekkend onderzoek in een volgende fase, nvdr.) van de aangetroffen sporen werd gemaakt en op basis van verschillende elementen werden deze **niet** voor verder onderzoek weerhouden:

- De gracht bevat weinig stratigrafische ontwikkeling en bevat zeer weinig archeologisch vondstenmateriaal, dat dus te weinig contextuele houvast biedt voor het bevatten van een inherente informatiewaarde.
- Hierdoor biedt de gracht ook geen aanvullende informatiewaarde voor de studie van sites met walgracht in het algemeen.
- ⇒ **De aard van de sporen geeft geen duidelijke onderzoeksvragen voor een vlakdekkend onderzoek.**
- ⇒ **Een vlakdekkend onderzoek van deze structuren levert geen duidelijke archeologische kenniswinst op.**

1.3.2 Ondiep bewaarde grondsporen

In proefsleuf 2 werd aan de rand van de perceelsgrens een onregelmatig grondspoor aangetroffen (spoor 2), dat zich in het vlak aftekende als een vaag grijs grondspoor met een onduidelijke insteek en een lemige, licht uitgeloopte vulling met houtskool en verbrande leem/klei in de bijmenging.

Figuur 15. Situering van spoor 2 en de veldopname van het grondspoor.

Het grondspoor was uitermate slecht bewaard, bij een tweede maal opschaven bleken de vulling en de insteek reeds volledig verdwenen. De oorzaak voor deze

slechte bewaring ligt bij de afgraving van perceel 478H: ten noorden van spoor 2 was reeds in het vlak het spoor van de afgraving met een “tandenbak” zichtbaar, die zich verder in noordelijke richting manifesteerde als een diepe uitgraving met een puinaanvulling. Zoals eerder vermeld is de uitgraving binnen dit perceel komvormig, waardoor aan de rand -en dus ter hoogte van spoor 2- de uitgraving iets minder diep is. De bewaring van de bodem in deze zone is dus slecht. In westelijke en noordelijke richting is de bodem dus verstoord, in oostelijke richting is de bodem afgedekt door een talud (en mogelijk ook verstoord) en in zuidelijke richting is het onderzoeksgebied uitermate smal. In combinatie met de slechte bewaring van de bodem werd besloten dat de kans op bewaarde archeologische sporen in deze beperkte zone dan ook zeer klein tot onbestaand is.

AFWEGING:

De afweging voor het al dan niet verder onderzoeken (door middel van een vlakdekkend onderzoek in een volgende fase, nvdr.) van spoor 2 werd gemaakt en op basis van verschillende elementen werd deze **niet** voor verder onderzoek weerhouden:

- Spoor 2 is slecht bewaard.
- De volledige zone is reeds sterk verstoord, de kans op het aantreffen van archeologische sporen met enig potentieel op kenniswinst is zo goed als nihil.
- ⇒ **De aard van de sporen geeft geen duidelijke onderzoeksvragen voor een vlakdekkend onderzoek.**
- ⇒ **Een vlakdekkend onderzoek van deze structuren levert geen duidelijke archeologische kenniswinst op.**

1.4 Assessment van vondsten en stalen

1.4.1 Conservatie-assessment van vondsten

Er werden in totaal 9 archeologische objecten ingezameld, het gaat uitsluitend om aardewerk. Het aardewerk kan worden onderverdeeld in steengoe en industrieel wit. Het aardewerk is in bovenstaande tekst besproken.

Alle ingezamelde objecten werden handmatig met lauw water gewassen en aan de lucht gedroogd. Al het materiaal is voldoende goed bewaard en behoefde geen stabilisatie of conservatie. De objecten zijn droog bewaard en worden droog bewaard in het tijdelijk depot van Hembyse bvba.

De minigrip-zakken waarin de objecten zich bevinden worden geperforeerd indien blijkt dat de objecten niet volledig zouden zijn uitgedroogd, op deze manier is vorming van condens (en dus schimmels of mossen) niet mogelijk.

De preliminaire determinatie/assessment van de vondsten werd uitgevoerd door Bart De Smaele. In de context van de prospectie met ingreep in de bodem wordt het aardewerk algemeen besproken en wordt er geen exhaustieve determinatie uitgevoerd (het beperkte ensemble laat dit evenmin toe, nvdr.). Voor het assessment van het gedraaid aardewerk, dat in de Late Middeleeuwen kon worden gedateerd, is de typologie van De Groote⁴ gebruikt.

1.4.2 Conservatie-assessment van stalen

Er werden geen stalen ingezameld, er zijn immers ook geen contexten aangetroffen waarbij een staalname en een onderzoek van dit staal noodzakelijk zou zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

⁴De Groote, 2014.

2 Tussentijds besluit

Op basis van de archeologische data uit de bureaustudie kan gesteld worden dat er voor het gebied algemeen een verwachting was naar de aanwezigheid van archeologische sporen en structuren uit het Holoceen, die een tijdvak betrekken van het Neolithicum tot in de late Middeleeuwen (en in theorie tot in 1950). Voor de oudere steentijdartefactensites (Holoceen en Laat-Pleistoceen) was het verwachtingspatroon anders gebalanceerd. Uit de landschappelijke en bodemkundige data was geconcludeerd dat de kans op het aantreffen van steentijdartefactensites laag tot onbestaand was.

Door de gebrekkige archeologische kennis van de regio was er dus geen specifieke verwachting opgemaakt. Op basis van de bureaustudie en de algemene archeologische verwachting naar sporensites, leek een prospectie met ingreep in de bodem de meest aangewezen surveytechniek om de eventueel aanwezige grondsporen vast te stellen, te documenteren en te waarderen. Dit gebeurde in de vorm van een proefsleuvenonderzoek conform het Programma van Maatregelen in de bekrachtigde archeologienota.

In dit proefsleuvenonderzoek werden de landschappelijke en bodemkundige data in eerste instantie bevestigd in de bodemprofielen, omdat een deel van de Laat-Pleistocene en Holocene bodem in de bouwvoor verwerkt is.

In het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied werd de omgrachting van een site met walgracht aangetroffen, maar deze bevatte slechts recent materiaal (voornamelijk 20e-eeuws aardewerk). Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied was sterk onderhevig aan vrij recente antropogene oorsprong waarvan de ontstaansgeschiedenis niet achterhaald kon worden. Wél werd duidelijk dat deze een dermate negatieve impact gehad hebben op het bestaande bodemarchief waarbij de natuurlijke bodemopbouw, en bijgevolg het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed, vernietigd zijn.

Men moet bijgevolg besluiten dat er geen archeologische sporen of structuren aanwezig zijn die verder onderzoek noodzakelijk maken. Een vlakdekkend onderzoek van de aangetroffen walgracht kan eveneens niet leiden tot substantiële archeologische kenniswinst.

3 Bibliografie voor deel 9

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

De Groote K., 2014. *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw)*, Relicta Monografieën 1, Brussel.

De Smaele B. & Pieters H., 2019. *Archeologienota naar aanleiding van de aanleg van een verharding op een bedrijfssite aan de Drieslaan 29 te Moorsele (Wevelgem)*, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 93, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 9

Figuur 1. Zicht op het onderzoeksgebied tijdens het proefsleuvenonderzoek (foto in zuidwestelijke richting).	2
Figuur 2. Sfeerbeeld tijdens het aanleggen van de proefsleuven (Foto genomen in noordwestelijke richting).	3
Figuur 3. Het theoretisch proefsleuvenplan (boven) ten opzichte van het puttenplan van de uitgevoerde proefsleuven.....	5
Figuur 4. Situering van de putwandprofielen ten opzichte van de bodemkaart.....	8
Figuur 5. Putwandprofiel 1.....	9
Figuur 6. Putwandprofiel 2 en de aanvullende put in het noordelijke deel van proefsleuf 3.	10
Figuur 7. Putwandprofiel 3.....	11
Figuur 8. Links: “profielcontrole” tijdens de aanleg van werkput 11 toont de overgang tussen de recente pakketten en het quartair sediment. Rechts: werkput 10 als illustratie van de slechte bewaring van de bodem.	12
Figuur 9. Spoor 1 ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen en ten opzichte van de topografische kaart uit 1969.	14
Figuur 10. Glazen flessen en enkele fragmenten industrieel witgoed uit de bovenste opvullingslaag van de gracht.	16
Figuur 11. Spoor 1, profieltekening.	17
Figuur 12. Aardewerk uit laag 1 van de grachtvulling.	18
Figuur 13. Spoor 1, 3D-rendering van de foto's van de evaluerende coupe. Links: maaiveld tot min 2 meter. Rechts: volledige profiel.....	19
Figuur 14. Industrieel witgoed uit de bovenste organische opvullingslaag van de gracht (laag 3).	19
Figuur 15. Situering van spoor 2 en de veldopname van het grondspoor.	21

ONDERZOEK:

Moorsele, Drieslaan 29

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Datering/interpretatie van de dataset	2
1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.2	Huidige dataset.....	2
1.3	Waardering van de archeologische site	3
1.4	Impact van de geplande werken	4
2	Vervolgtraject	5
2.1	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	5
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	7
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	7
2.4	Randvoorwaarden.....	8
3	Bibliografie voor deel 10.....	9

1 Datering/Interpretatie van de dataset

1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een nota van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek op basis van een bekrachtigde archeologienota.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende aardkundige data zijn getoetst
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn getoetst
- er is een prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd, conform het programma van maatregelen van de bekrachtigde archeologienota
- de vervolgstategie werd opgesteld

Het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden de resultaten van de bureaustudie aan te vullen en om de gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologisch traject uit te tekenen.

2

1.2 Huidige dataset

Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat:

“... het onderzoeksgebied zich bevindt in de vallei van de Heulebeek. Er is aldus sprake van een eerder laag gelegen positie in het landschap die geprangd zit tussen meer gunstige locaties zoals de Rug van Lendeledede in het noorden en de hoger gelegen donk waarop Moorsele zich ontwikkeld heeft, en dit vermoedelijk op een kruispunt van een Romeinse heirweg en een waterweg.

De aardkundige data wijzen op een situatie waarbij aan het einde van het Pleistoceen en het begin van het Holoceen de top van de Pleistocene afzettingen aan de oppervlakte aanwezig was. Dit betekent dat de sporen

van de eerste bewoners van het gebied na de laatste ijstijd zich vlak aan de oppervlakte zouden moeten bevinden. Er zijn immers geen aanwijzingen voor afgedekte paleo-horizonten.

Op basis van de algemene historische gegevens kan worden gesteld dat het onderzoeksgebied ten minste sinds de 18^e eeuw en dit tot op heden ten dele in gebruik is als landbouwgrond en ten dele bebouwd is. Aanvankelijk bestond de bebouwing uit twee omgrachte hoevecomplexen waarvan het grootste teruggaat tot ten minste het midden van de 18^e eeuw. Op het einde van de 20^e eeuw wordt deze bebouwing echter afgebroken en de grachten worden gedempt. Niet veel later volgt de nieuwbouw van bedrijfsgebouwen en loodsen. Enerzijds heeft deze bestaande bebouwing en verharding een sterke impact op het eventueel aanwezige erfgoed met zich meegebracht, anderzijds kan op basis van het gekende gebruik als landbouwgrond van de heden onbebouwde delen van het onderzoeksgebied een mogelijke bewaring van eventueel archeologisch erfgoed vooropgesteld worden. Bijgevolg is de bewaring van sporensites (grondsporen) in theorie nog mogelijk."

Met andere woorden: de bureaustudie had een verwachting naar het aantreffen van sporensites (grondsporen) waarbij met enige voorzichtigheid gesteld kon worden dat de oudste sporen zich hoger op de flank van de Rug van Lendeledede bevinden (met sporen uit het Neolithicum tot en met en de Romeinse periode) en dat jongere sporen zich lager op de helling bevinden waarbij een tweedeling bestaat tussen sporen uit de Volle Middeleeuwen die zich halverwege de helling bevinden enerzijds en sporen uit de Late Middeleeuwen die zich nog lager op de helling en/of meer naar de beekvallei bevinden zoals de sites met walgracht waarvan er zich minstens één (ten dele binnen het onderzoeksgebied) manifesteert.

3

De dataset van de bureaustudie is in het kader van de nota van het uitgesteld vooronderzoek uitgebreid met een proefsleuvenonderzoek conform het Programma van Maatregelen van de bekrachtigde archeologienota.

Aangezien er heden kan worden geantwoord op de vraag of er archeologische sporen en structuren en archeologische sites binnen het onderzoeksgebied aan/of afwezig zijn, kan de huidige dataset als volledig worden beschouwd.

1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek kan worden gesteld dat:

1. Het onderzochte gebied zich inderdaad op een vrij laag gelegen terrein wat zich weerspiegelt in de historische realiteit van het onderzoeksgebied (met name de aanwezigheid van een walgracht) enerzijds en de bodemkundige data anderzijds die aangetoond hebben dat het grootste deel van het

onderzoeksgebied gekenmerkt wordt door fluviatiele afzettingen uit het Quartair.

2. De bodemkundige data wijzen tevens op een situatie waarbij de antropogene horizonten zich rechtstreeks op de laat-Pleistocene sedimenten bevinden en er dus geen afgedekte oude maaiveldniveaus binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Ook binnen de Quartaire afzettingen zijn geen paleo-horizonten waargenomen waardoor er inderdaad geen kans was op het aantreffen van steentijdartefactensites, noch uit het Paleolithicum, noch uit het Mesolithicum.
3. Recente activiteiten en grondwerkzaamheden hebben echter een aanzienlijke impact op de Holocene bodemopbouw van het onderzoeksgebied met zich meegebracht, waarbij de laat-Pleistocene en Holocene sedimenten zijn afgegraven en door een antropogene aanvulling zijn vervangen.
4. De aangetroffen grondsporen betreffen een segment van een walgracht met recente dempingspakketten (voornamelijk 20^e -eeuws) die op het historisch kaartenmateriaal herkenbaar is vanaf het einde van de 18^e eeuw tot en met 1969 enerzijds en een zeer ondiep bewaard spoor waaraan geen datering of identificatie gegeven kan worden. Deze sporen en structuren hebben weinig archeologische waarde en zijn dan ook niet weerhouden voor verder onderzoek.

4

Op basis van de bestaande dataset kan dus worden besloten dat er binnen het onderzoeksgebied archeologische sporen en structuren aanwezig zijn, maar dat er **geen sporen en structuren zijn aangetroffen die een duidelijk potentieel op kennisvermeerdering bevatten !**

1.4 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het onderzoeksgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken op het bodemarchief bestaat uit het aanleggen van nieuwe verhardingen, nutsleidingen, een bufferbekken en een talud. Dit betekent dat de verstoring van het bodemarchief binnen het volledige onderzoeksgebied integraal is.

2 Vervolgtraject

2.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Tijdens het bureauonderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die daarvoor het onderliggend kader hadden gevormd.

PROEFSLEUVENONDERZOEK:

- *Zijn er binnen de contouren van het onderzoeksgebied grondsporen terug te vinden met archeologisch en/of cultuurhistorisch relevante waarde?*

Er is sprake van een segment van een walgracht met 20^e-eeuwse dempingspakketten, en een zeer ondiep bewaard spoor dat geen datering noch functie kan worden toegewezen. De aangetroffen sporen hebben vrij weinig waarde.

- *Wat is de aard, bewaringstoestand en kennispotentieel van deze grondsporen?*

De walgracht is goed bewaard maar biedt geen kennisvermeerdering aangezien er slechts sprake is van zeer recente dempingspakketten.

- *Wat is de densiteit en hun verspreiding?*

Er is sprake van een zeer lage sporendensiteit waarbij de aangetroffen sporen zich bevinden in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied waar de bodem (ten dele) bewaard is gebleven.

- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*

De omgrachting kan -op basis van het archeologisch vondstenmateriaal- gedateerd worden in de 20e eeuw, hoewel het historische kaartenmateriaal stelt dat deze gracht teruggaat tot ten minste het laatste kwart van de 18e eeuw.

- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*

De huidige vindplaats kan in verband gebracht worden met de gekarteerde site met walgracht.

- *Kunnen de aangetroffen sporen gekoppeld worden aan de omwalde site die op het historisch kaartenmateriaal zichtbaar is? Welke aanwijzingen bieden deze over het ontstaan van deze site?*

Een segment van de omgrachting werd aangetroffen. In de opvulling van deze gracht werd hoofdzakelijk 20^e-eeuws materiaal aangetroffen waardoor geen uitspraken kunnen gedaan worden aangaande de ontstaansgeschiedenis en de evolutie van de voormalige site met walgracht.

- *Wat is de impact van de geplande bouwwerken op deze sporen?*

De geplande bouwwerkzaamheden behelzen een integrale verstoring van het onderzoeksgebied.

- *Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap en de bodem?*

De omgrachting bevindt zich op het laagste deel van het onderzoeksgebied waar enerzijds de laagte zorgt voor een goede afwatering van de site met walgracht. Door de intensieve verstoringen van de bodem kan er over de rest van de site en de relatie met de bodem geen zinnige uitspraak worden gedaan.

- *Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied?*
Niet van toepassing. Er werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen die voor verder onderzoek in aanmerking komen.
- *Welke methodologische lessen kunnen uit het onderzoek worden getrokken en hoe is dit van toepassing op toekomstig onderzoek in de regio?*

Het door de initiatiefnemer aanleveren van alle voorhanden zijnde informatie biedt een belangrijke meerwaarde voor het correct inschatten van het archeologisch vervolgtraject: ook uit sonderingsverslagen (zie bijlage) kan waardevolle informatie bekomen worden.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Dieper archiefonderzoek kán eventueel historische data opleveren, maar op basis van de aangetroffen archeologische sporen heeft aanvullend archiefonderzoek geen impact meer op het te volgen archeologietraject.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Zonder concrete onderzoeksvragen is dit niet zinvol.
Veldkartering	JA	NEE	NEE	NEE	Op basis van de aangetroffen archeologische sporen is deze surveytechniek niet zinvol.
Landschappelijke boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De beschikbare aardkundige data wijzen geenszins op de bewaring van paleo-horizonten, wel integendeel.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	
Proefsleuven	JA	JA	NEE	JA	Is uitgevoerd. Er zijn geen waardevolle archeologische sporen vastgesteld.
Vlakdekkend onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Het uitvoeren van een vlakdekkend onderzoek is niet zinvol.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat het archeologietraject als volledig kan worden beschouwd.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Op basis van de kennis van de geplande werken is een behoud in situ van het bodemarchief niet mogelijk. Binnen het te ontwikkelen gedeelte van het onderzoeksgebied zal het bodemarchief door de geplande werken immers volledig verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De werken hebben geen impact op het archeologisch kennispotentieel.

In deze optiek is het gedetailleerd uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

De Groote K., 2014. *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw)*, Relicta Monografieën 1, Brussel.

De Smaele B. & Pieters H., 2019. *Archeologienota naar aanleiding van de aanleg van een verharding op een bedrijfssite aan de Drieslaan 29 te Moorsele (Wevelgem)*, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 93, Gent.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

9

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Website: www.hembyse.net

HEMBYSE

